

Доктрина "Сухопутні війська Збройних Сил України"

Доктрина розроблена у Командуванні Сухопутних військ Збройних Сил України та погоджена із заінтересованими органами військового управління Збройних Сил України та структурними підрозділами Генерального штабу Збройних Сил України.

В доктрині враховані погляди керівництва держави та Збройних Сил України на те, якими повинні бути сучасні Сухопутні війська для протидії сучасним викликам та загрозам, досягнення взаємосумісності з країнами-членами НАТО, досвід підготовки та застосування військових частин (підрозділів) Сухопутних військ в ході проведення антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил на території Донецької та Луганської областей.

Ця доктрина складається з шести розділів та формує загальне уявлення про Сухопутні війська як вид Збройних Сил України, окреслює їх місце в загальній системі оборони держави.

ДОКТРИНА СУХОПУТНІ ВІЙСЬКА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ — 2024

УДК 623(477)

Д 63

Доктрина «Сухопутні війська Збройних Сил України». — Київ: «Центр учбової літератури», 2024. — 44 с.

ISBN 978-611-01-3403-3

Доктрина розроблена у Командуванні Сухопутних військ Збройних Сил України та погоджена із заінтересованими органами військового управління Збройних Сил України та структурними підрозділами Генерального штабу Збройних Сил України.

В доктрині враховані погляди керівництва держави та Збройних Сил України на те, якими повинні бути сучасні Сухопутні війська для протидії сучасним викликам та загрозам, досягнення взаємосумісності з країнами-членами НАТО, досвід підготовки та застосування військових частин (підрозділів) Сухопутних військ в ході проведення антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил на території Донецької та Луганської областей.

Ця доктрина складається з шести розділів та формує загальне уявлення про Сухопутні війська як вид Збройних Сил України, окреслює їх місце в загальній системі оборони держави.

ISBN 978-611-01-3403-3

ЗМІСТ

	ВСТУП	6
	ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ	7
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	9
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	12
1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СУХОПУТНІ ВІЙСЬКА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	13
1.1	Призначення Сухопутних військ Збройних Сил України	13
1.2	Структура Сухопутних військ Збройних Сил України	14
1.3	Система управління Сухопутними військами Збройних Сил України	16
2	ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	17
2.1	Роль та місце військових частин (підрозділів) Сухопутних військ ЗС України у сучасних операціях	17
2.2	Особливості застосування військових частин (підрозділів) механізованих та танкових військ в умовах сучасних викликів та загроз	18
2.3	Особливості застосування військових частин (підрозділів) ракетних військ і артилерії в умовах сучасних викликів та загроз	19
2.4	Особливості застосування військових частин (підрозділів) армійської авіації в умовах сучасних викликів та загроз	20
2.5	Особливості застосування військових частин (підрозділів) протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних Сил України в умовах сучасних викликів та загроз	22
2.6	Особливості застосування військових частин (підрозділів) розвідки Сухопутних військ Збройних Сил України в умовах сучасних викликів та загроз	23
2.7	Особливості виконання завдань за призначенням військових частин (підрозділів) сил підтримки Сухопутних військ Збройних Сил України в умовах сучасних викликів та загроз	24
2.8	Особливості виконання завдань за призначенням військових частин (підрозділів) зв'язку Сухопутних військ Збройних Сил України в умовах сучасних викликів та загроз	24
2.9	Організація та ведення територіальної оборони в Україні	26
3	МОЯ ПРОФЕСІЯ – СОЛДАТ	28
3.1	Комплектування Сухопутних військ ЗС України	28
3.2	Підготовка	32
3.3	Логістичне забезпечення військ	34
3.4	Морально-психологічне забезпечення	36
3.5	Соціальні гарантії	38
3.6	Військові традиції	39
4	МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В СУХОПУТНИХ ВІЙСЬКАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	41

5	ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	43
6	РОЗВИТОК СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	45

ВСТУП

Ситуація довкола України формується під впливом змін у регіональному безпековому середовищі та агресивних дій Російської Федерації.

Продовжується політична та економічна дестабілізація України, яка шкодить зусиллям України щодо інтеграції до ЄС та посилення партнерських зв'язків із НАТО.

Подальше нарощування Російською Федерацією військової присутності в безпосередній близькості до державного кордону України, мілітаризація тимчасово окупованої території шляхом формування нових військових частин, з'єднань, угруповань, системне постачання бойовикам військової техніки та засобів матеріально-технічного забезпечення вказують на те, що загроза поновлення активних бойових дій зберігається. На своїх західних кордонах Російська Федерація нарощує бойовий потенціал сухопутних військ, насамперед за рахунок відновлення загальновійськових (танкових) об'єднань, з'єднань і військових частин та модернізації ОВТ.

Зазначені фактори обумовлюють необхідність створення сучасної системи адекватної відповіді загрозам національній безпеці України, де питома вага належить Сухопутним військам Збройних Сил України (далі – Сухопутні війська), які повинні бути здатними виконувати завдання у різних умовах обстановки, підтримувати та розвивати оперативні (бойові) спроможності, забезпечувати готовність військ до ефективного їх застосування у складі сил оборони, забезпечувати їх розвиток та взаємосумісність зі збройними силами країн-членів Альянсу в умовах існуючих проблем сьогодення.

Сухопутні війська є головним носієм бойових спроможностей Збройних Сил незалежної Української держави. За своїм призначенням вони відіграють вирішальну роль у виконанні Збройними Силами України своїх функціональних завдань у будь-яких умовах відповідно до можливих загроз як у мирний, так і у воєнний час.

Ця публікація є основною Доктриною Сухопутних військ, яка містить загальні положення про призначення, структуру, систему управління, застосування, комплектування Сухопутних військ.

Доктрина ґрунтується на досвіді застосування Сухопутних військ, здобутому в ході проведення операції об'єднаних сил, світовому досвіді ведення воєнних дій, а також враховує досвід участі Сухопутних військ в заходах міжнародного військового співробітництва.

Доктрина розроблена у відповідності до доктринальних документів НАТО.

ПОСИЛАННЯ НА ВІЙСЬКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

Позначка військової публікації	Повне найменування військової публікації
	Закон України “Про Збройні Сили України” від 06.12.1991 № 1934-XII
	Закон України “Про оборону України” від 12.06.1991 № 1932-XII-XII
	Закон України “Про чисельність Збройних Сил України” від 5 березня 2015 року № 235-VIII
	Закон України “Про національну безпеку України”, введеного в дію Указом Президента України № 2469-VIII від 06.12.1991
	Майбутнє безпекове середовище 2030: Стратегічне передбачення (Попередній опис)
	Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 31.03.2020 № 124ДСК “Про затвердження та введення в дію Тимчасової доктрини застосування сил оборони держави”
ВД 7-05(03).01	Доктрина розвитку військових публікацій у Збройних Силах України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України 03.06.2020
ВКП 7-00(01).01	Доктрина з вивчення та впровадження досвіду у Збройних Сил України, затверджена начальником Генерального штабу Збройних Сил України 30.06.2020
	Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України № 392/2020 від 14.09.2020
	Воєнна доктрина України, затверджена Указом Президента України № 555/2015 від 24.09.2015
	Стратегічний оборонний бюлетень України, затверджений Указом Президента України № 240/2016 від 06.06.2016
	Доктрина з підготовки сил оборони держави, затверджена наказом Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України від 21.01.2020 № 18
	Доктрина застосування сил оборони держави, затверджена наказом Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України від 17.08.2018 №20дск-оп

Позначка військової публікації	Повне найменування військової публікації
	Директива Генерального штабу Збройних Сил України від 13.03.2020 № Д-6 “Про організацію розробки доктринальних документів”
	Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 26.12.2018 № 460 “Про затвердження Тимчасового порядку оформлення військових публікацій у Збройних Силах України”
	Тимчасова настанова з оперативної підготовки у Збройних Силах України, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 26.06.2018 № 236

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Бойові дії – це форма застосування з'єднань, військових частин (інших сил і засобів) сил оборони для вирішення стратегічних, оперативних (оперативно-тактичних) завдань в операціях або самостійно, а також між операціями.

Керівництво Збройними Силами України – Міністр оборони України, Головнокомандувач Збройних Сил України, заступники Міністра оборони України, заступник Головнокомандувача Збройних Сил України, начальник Генерального штабу Збройних Сил України, заступники начальника Генерального штабу Збройних Сил України.

Візія Збройних Сил України – документ, у якому формується загальне бачення та наміри, визначаються орієнтири розвитку Збройних Сил України в цілому та видів, окремих родів військ (сил), інших органів військового управління у тому числі, а також їх діяльності на найближчі 10 років та в подальшому. Вона розробляється Генеральним штабом Збройних Сил України одночасно зі Стратегічним оборонним бюлетенем України та затверджується Головнокомандувачем Збройних Сил України.

Горизонт планування – строк, за який передбачається реалізувати складений план або програму дій. Горизонт планування залежить від часу прийняття рішень, тривалості їх впливу на стан Збройних Сил України та ступеня передбачуваності майбутнього безпекового середовища.

Імовірний сценарій виникнення та розвитку ситуації – прогнозована в рамках можливого варіанта розвитку воєнно-політичної обстановки і конкретизована за місцем, часом та застосованими ресурсами сукупність дій, умов і обставин у сфері безпеки і оборони, які з певним ступенем імовірності передбачають виникнення загрози застосування воєнної сили проти України, можливість існування яких потребує адекватного та своєчасного реагування із застосуванням (залученням) сил оборони.

Концепція розвитку видів, окремих родів військ та сил Збройних Сил України – система поглядів на напрями досягнення необхідних спроможностей військами (силами) для адекватного і гнучкого реагування на загрози національній безпеці у воєнній сфері з урахуванням економічних можливостей держави.

Короткострокове планування – процес розроблення планів утримання та розвитку (діяльності) складових сектору безпеки і оборони, основних показників державного оборонного замовлення на плановий період (до трьох років), у яких визначаються завдання щодо реалізації документів довгострокового і середньострокового планування.

Майбутнє безпекове середовище – об'єктивний стан середовища у майбутньому, породжений соціальною взаємодією, розвитком технологій, глобальними політичними та економічними процесами, а також процесами, зумовленими природними та екологічними чинниками, які впливатимуть та можуть становити в майбутньому небезпеку національним інтересам та фундаментальним цінностям держави, нейтралізація яких потребує залучення (застосування) сил оборони.

Обороздатність держави – здатність держави до захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту. Вона складається з матеріальних і духовних елементів та є сукупністю воєнного, економічного, соціального та морально-політичного потенціалу у сфері оборони та належних умов для його реалізації.

Перспективна модель Збройних Сил – інтегрована сукупність кількісних і якісних показників (параметрів), які в цілому відображають спроможність Збройних Сил України до виконання завдань за призначенням.

Планування – детальне розроблення змісту та послідовності виконання, розподілу завдань, заходів, ресурсів, часу між виконавцями. Здійснюється на основі прийнятого рішення, а також вказівок вищого керівництва.

Процес планування та оцінки сил (Planning and Review Process – ППОС/PARP) – система політико-військових заходів, спрямованих на забезпечення спільного підходу до визначення цілей оборонного планування та оцінки їх реалізації між державами – членами НАТО та державами – учасниками міжнародної програми НАТО “Партнерство заради миру” (ПЗМ).

Рід військ – різновид військ, що призначені для безпосереднього ведення або всебічного забезпечення бою, володіють певними бойовими властивостями і мають властиве їм бойове призначення, бойову техніку і озброєння, тактику ведення бою і організацію.

Середньострокове планування – комплекс визначених заходів організаційно-технічного і соціально-економічного характеру, що забезпечують підтримання необхідного рівня обороноздатності держави на плановий період (до п’яти років).

Система управління військами – це сукупність функціонально і структурно пов’язаних між собою підсистем (елементів) органів управління, пунктів управління, зв’язку та автоматизації управління силами оборони (у тому числі спеціальних підсистем, що забезпечують збір, оброблення та видачу інформації).

Ситуація за сценарієм – один із варіантів імовірного виникнення і розвитку кризової ситуації, що потребує застосування (залучення) сил та засобів сектору безпеки і оборони.

Стратегічний оборонний бюлетень – документ оборонного планування, що розробляється за результатами оборонного огляду та визначає основні напрями реалізації воєнної політики України, стратегічні цілі розвитку та очікувані результати їх досягнення з урахуванням актуальних воєнно-політичних загроз і викликів.

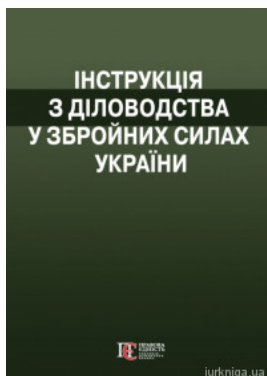
Стратегія розвитку видів, окремих родів військ (сил) Збройних Сил України – документ довгострокового планування, який визначає пріоритети та напрями розвитку виду, окремого роду військ (сил) Збройних Сил України, його роль і місце в системі застосування сил оборони з урахуванням майбутнього безпекового середовища в контексті воєнної безпеки.

Типові завдання Збройних Сил України – структурований перелік перспективних завдань (стратегічних, оперативних і тактичних), які можуть виконувати органи військового управління, з’єднання, військові частини, військові навчальні заклади, установи та організації Збройних Сил України у довгостроковій перспективі відповідно до імовірних сценаріїв виникнення та розвитку ситуацій воєнного характеру.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочуються
БпЛА	Безпілотний літальний апарат
ЄС	Європейський Союз
КХ	Короткохвильовий
МТЗ	Матеріально-технічні засоби
МЦМБ	Міжнародний центр миротворчості та безпеки
НЦ	Навчальний центр
ОБСС	Організація безпеки та співробітництва в Європі
ОВУ	Орган військового управління
ОВТ	Озброєння та військова техніка
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ПММ	Паливно-мастильні матеріали
ППО	Протиповітряна оборона
РВіА	Ракетні війська і артилерія
РЕБ	Радіоелектронна боротьба
РЕР	Радіоелектронна розвідка
РХБ захист	Радіаційний, хімічний, біологічний захист
УКХ	Ультракоткороткохвильовий

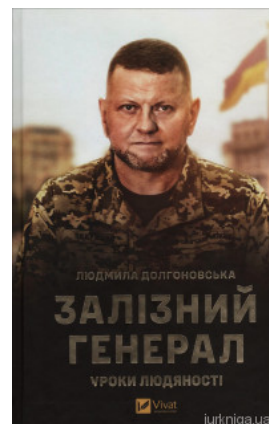
Книги, які можуть вас зацікавити

Інструкція з
діловодства у Збройних
Силах України

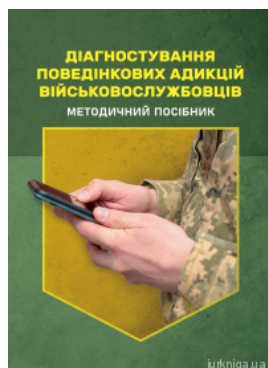
Бойовий статут
"Механізованих і
танкових військ
сухопутних військ ЗСУ"
(Частина III, взвод,
відділення, екіпаж)

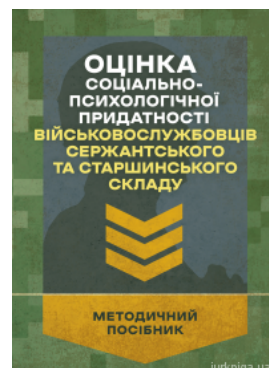
Залізний генерал.
Уроки людяності

Розпізнавання
підрозділів сухопутних
військ на полі бою

Діагностування
поведінкових адикцій
військовослужбовців

Оцінка
соціально-психологічно
ї придатності
військовослужбовців
сержантського та
старшинського складу

Перейти до галузі права
Військове право

Перейти на сайт →